

Zdzisław Krasieński

1930–2016

Profesor Zdzisław Krasieński, syn Heleny i Ludwika, urodził się w Poznaniu 17 listopada 1930 roku. Ukończył tu gimnazjum oraz w 1949 roku Liceum im. Karola Marcinkowskiego. Po maturze podjął studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu, które ukończył w 1954 roku, uzyskując tytuł magistra. Po studiach rozpoczął pracę w zespole prof. Zbigniewa Zakrzewskiego i w 1961 roku obronił pracę doktorską zatytułowaną *Dochody ludności jako podstawa badania popytu konsumpcyjnego. Na przykładzie artykułów żywnościowych*. Promotorem był właśnie prof. Zakrzewski. W 1972 roku Zdzisław Krasieński habilitował się na podstawie rozprawy *Zróźnicowanie konsumpcji w przekrojach czasowym i przestrzennym*. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1978 roku. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się na tematyce ekonomii konsumpcji i na metodyce badań w obszarze analizy rynku, na co miał wpływ staż w London School of Economics and Political Science w latach 1966–1967. Pracując w Instytucie Ekonomiki Obrotu Towarowego i Usług, kierował Zakładem Ekonomiki Konsumpcji i Analizy Rynku. W latach 1975–1981 był dziekanem Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu. W latach 1974–1981 współpracował z Instytutem Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji w Warszawie, będąc kierownikiem poznańskiego oddziału. W latach 1981–1982 pełnił funkcję przewodniczącego Państwowej Komisji Cen i był członkiem Rady Ministrów PRL, od 1982 do 1985 roku – ministrem ds. cen, a w latach 1986–1989 – radcą ekonomicznym, ministrem pełnomocnym Ambasady PRL w Waszyngtonie. Po powrocie do kraju pracował na Wydziale Gospodarki Międzynarodowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Poznaniu. Profesor Zdzisław Krasieński wypromował ponad 200 magistrów i 6 doktorów (Jerzy Bandosz, Józef Garczarczyk, Jacek Krzywiński, Benedykt Kwissa, Henryk Mruk, Piotr Rzepczyński). Opublikował ponad 150 prac zwartych i artykułów naukowych. Uzyskał wiele nagród ministerialnych i rektorskich, został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski a także innymi medalami. Był człowiekiem oddanym nauce, młodzieży i społeczności akademickiej. Realizował własną pasję badacza rynku oraz zachowań konsumentów. W wyjątkowy sposób potrafił łączyć pracę naukową z praktyką – we współpracy z Instytutem Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji w Warszawie zorganizował i przez kilka lat utrzymywał panel 12 tysięcy

gospodarstw domowych, prowadząc wiele badań finansowanych z funduszy centralnych i branżowych, co umożliwiała dodatkowe wynagradzanie asystentów (także studentów – ankieterów), a zatem poprawienie ich skromnej sytuacji materialnej. Warta podkreślenia jest partnerska współpraca z prof. Teresą Pałaszewską-Reindl, dyrektorką Instytutu w Warszawie. Owocowała ona synergicznymi efektami w odniesieniu zarówno do badań, jak również do kształcenia kadr akademickich. Profesor podjął w latach 70. XX wieku współpracę z ówczesnymi zjednoczeniami przemysłu motoryzacyjnego, meblarskiego, oświetleniowego w zakresie badania preferencji konsumentów i kształtowania podaży rynkowej. Było to nowoczesne myślenie i działanie, wyprzedzające pojawienie się gospodarki rynkowej w Polsce, mogło budzić zdziwienie w gospodarce socjalistycznej, gospodarce niedoboru, jednak pozwalało doskonalić metody badania rynku i przygotowywać studentów do pracy w warunkach gospodarki rynkowej. Profesor Zdzisław Krasieński był pionierem badań opartych na kwestionariuszach ankietowych i metodach analizy informacji wtórnych. Budowano zróżnicowany zespół współpracowników i korzystano z nowych nośników informacji (karty perforowane), aby dokonywać obliczeń statystycznych z wykorzystaniem pierwszego komputera w Uczelni – Odra 1013. Efektem były unikatowe opracowania dotyczące funkcjonowania rynku meblarskiego, motoryzacyjnego, dóbr trwałych (na przykład *Rynek motoryzacyjny w Polsce*, red. Z. Krasieński, WKiŁ, Warszawa 1980). Badania zostały docenione przez władze państwowe, co poskutkowało zaproszeniem do udziału w pracach Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Profesor Krasieński wraz z zespołem brał udział w pracach prognostycznych, określając trendy rozwoju rynku dóbr trwałych dla obszaru RWPG w perspektywie 20 lat. Spotkania zespołów z poszczególnych krajów odbywały się w ich stolicach (Warszawa, Praga, Budapeszt, Moskwa). Wnioski z badań zostały też wykorzystane w książce *Ekonomika konsumpcji* (PWE, Warszawa 1984, współautorzy: Janusz Piasny, Halina Szulce), która była także podręcznikiem dla studentów, przetłumaczonym na język chiński.

Badania nad rynkiem oraz jego elementami, czyli podażą, popytem i ceną, zostały zauważone przez polityków. W trudnej sytuacji ekonomicznej i społecznej Polski, szczególnie w odniesieniu do polityki cenowej, powierzono Profesorowi Zdzisławowi Krasieńskiemu kierowanie Państwową Komisją Cen, a z czasem pełnienie funkcji ministra ds. cen w rządzie PRL. Upadek rządów Władysława Gomułki i Edwarda Gierka, którego akceleratorem były podwyżki cen, paraliżował decyzje kolejnych rządów, kiedy należało podnosić ceny. Opracowana przez Profesora Krasieńskiego autorska koncepcja reformy cen stanowiła koło ratunkowe dla rządu. Profesor chętnie spotykał się z dziennikarzami i cierpliwie tłumaczył zasady mechanizmu rynkowego i roli, jaką w nim odgrywiają ceny. Opracował nawet „broszurę na temat cen”, która w nakładzie ponad miliona egzemplarzy została udostępniona społeczeństwu. Obiecywał, że po wprowadzeniu reformy cen Polacy będą mogli bez kolejek i kartek nabywać podstawowe produkty, w tym pieczywo („chrupiące bułeczki”). Trudno jednak było to osiągnąć w zamkniętej, centralnie planowanej gospodarce. Ten właśnie okres edukacji ryn-

kowej w formie wywiadów, rozmów i wyjaśnień przygotował Polaków do rozwijania przedsiębiorczości, kiedy w 1989 roku zmienił się model funkcjonowania gospodarki. Pokłosiem tych doświadczeń była praca *Ceny a rynek* (PWE, Warszawa 1985, współautorzy: Halina Szulce, Henryk Mruk).

Po roku 1990 Zdzisław Krasiński skupił się na badaniach rynku turystycznego, a szczególnie czynników wpływających na skuteczność funkcjonowania uzdrowisk (*Uzdrowiska polskie w ocenach kuracjuszy*, 1998). Wiązało się to z inną pasją Profesora, a mianowicie integrowaniem współpracowników oraz studentów i seminarzystów przez wyjazdy do przedsiębiorstw, a także do miejscowości turystycznych. Studenci mogli zobaczyć między innymi fabrykę zapalek w Bystrzycy Kłodzkiej, produkcję Fiata w Bielsku Białej, a nawet zjechać do kopalni. Profesor prowadził młodzież szlakami turystycznymi na Śnieżnik, Igliczną i do Jaskini Niedźwiedziej w Kletnie. Promował piękno polskiej przyrody. Poruszał się na szlakach w stałym tempie i często wchodził na szczyt przed studentami, którzy biegli na początku i tracili siły pod koniec wyprawy.

Profesor Zdzisław Krasiński angażował się w budowanie wizerunku Alma Mater, pracując kreatywnie przy organizacji jubileuszy. W 1976 roku był przewodniczącym obchodów 50 lat istnienia Uczelni. Zorganizował przemarsz rektorów uczelni wyższych z Polski i Poznania w uroczystych strojach (gronostaje, łańcuchy) od miejsca wmurowania aktu erekcyjnego pod nowy budynek (Collegium Altum) do Gmachu Głównego Uczelni. Była to wyjątkowo medialna uroczystość. Pierwszy raz, dzięki współpracy z przedsiębiorstwami, uczestnicy obchodów otrzymali pamiątkowe wazoniki, długopisy i – o zgrozo! – popielniczki (Profesor palił). W 1996 roku na jubileusz 70-lecia Uczelni napisał książkę *Z dziejów Akademii Ekonomicznej w Poznaniu: 1926–1996*.

Profesor Krasiński był bardzo bezpośredni w relacjach z innymi, zawsze skromny, oddany pracy i własnej misji badacza, nauczyciela akademickiego i miłośnika przyrody. Przygoda z polityką była doświadczeniem, które pozwalało lepiej rozumieć skomplikowane powiązania świata nauki, gospodarki i polityki.

Zmarł 28 stycznia 2016 roku i spoczywa na Cmentarzu Junikowo.

Henryk Mruk